

Nieuwsbrief met hart en ziel - Vijfde editie – maart 2022

Hierbij weer enige berichten uit het lectoraat Professionaliseren met hart en ziel.

Update samenstelling van de groep

Om even jullie geheugen op te frissen: onze groep bestaat momenteel uit drie leraar-onderzoekers (Haitske de Visser, Laura de Ridder en Jeannette Benschop), drie docent-onderzoekers (Jos van den Brand, Pieter Boshuizen en Roeland Vrolijk) en een lector (Hester IJsseling) die leiding geeft aan het geheel. Sinds de jaarwisseling onderhouden we ook warme relaties met twee buitenleden, post-doc Marjon de Boer-Bruggink van Iselinge Hogeschool te Doetinchem en post-doc Sophie Verhoeven van Hogeschool de Kempel in Helmond. Tot onze grote vreugde hebben Jeannette, Laura en Haitske onlangs verlenging van hun onderzoeksaanstelling gekregen voor komend school-/studiejaar.

Ruimte voor de ervaring, van orde naar ontvankelijkheid

Alle leden van onze onderzoeksgroep scheppen – elk op de manier die bij betreffende persoon past - ruimte voor leraren (studenten, docenten) om stil te staan bij de ervaring en weer opnieuw in contact te komen met de geleefde praktijk. In het spreken over onderwijs zijn allerlei abstracties binnengeslopen; kinderen worden gecategoriseerd aan de hand van DSM-labels, moeilijkheden worden gereduceerd tot ‘belemmerende factoren’, groei gerepresenteerd in cijfers en grafieken, behoeften onderverdeeld in piramides, processen in visuals met cirkels en pijlen. We zouden haast vergeten dat onder al die ordeningen die we aanbrengen, een werkelijkheid schuil gaat die zich niet altijd even gewillig schikt in onze denkkaders. Gelukkig breekt de weerbarstige werkelijkheid met regelmaat door, dringt zich op en vraagt zélf onze aandacht. Je plannen lopen anders, een gebeurtenis verstoort je les, een kind verrast je, iets ráakt je. Als onderzoekers maken we ruimte voor die ervaring, omdat we denken dat een goede leraar niet alleen op de hoogte is van de ordeningen die de wetenschap heeft aangebracht in de onderwijspraktijk, maar ook ontvankelijk is voor wat aan die ordeningen ontsnapt. Die ontvankelijkheid oefenen we met elkaar in gesprekken over de ervaring.

Pedagogisch Café De onderbreking

Vanaf september 2022 organiseren we op Thomas More Hogeschool Pedagogisch Café ‘De Onderbreking’. Je kunt er kennismaken met het pedagogisch gesprek, waar we met elkaar spreken over eigen concrete ervaringen in de onderwijspraktijk. Deelname is op open inschrijving.

Voor meer info zie: <https://thomasmoreacademie.nl/pedagogisch-cafe-de-onderbreking>

Deep Democracy

In oktober 2021 hebben we als groep een eerste teamdag beleefd op Buitenplaats Brienoord. Facilitator Hade Wouters nam ons mee in een dag die in het teken stond van Deep Democracy. Zij schiep ruimte voor de verschillende stemmen in onze groep: ook die stemmen, die eerder niet zo goed te horen waren. Het was een bijzondere, verbindende dag.

Consortium 'Waardegedreven handelen in een context van diversiteit'

Laura en Pieter vertegenwoordigen de Thomas More Hogeschool in een onderzoeksconsortium van zes Radiant Lerarenopleidingen en zes basisscholen, onder de titel 'Waardegedreven handelen in een context van diversiteit'. De andere hogescholen, De Kempel Helmond, VIAA Zwolle, Driestar Gouda en Christelijke Hogeschool Ede, zijn elk ook vertegenwoordigd door een leerkracht-onderzoeker en een lector/docent-onderzoeker. De afgelopen tijd hebben Laura en Pieter gesprekken gevoerd met Rotterdamse leraren en lerarenopleiders over hun ervaringen met het thema, ten behoeve van de zogeheten vraagarticulatie. Het idee is dat we met elkaar onderzoeksprojecten gaan opzetten rond die ervaringsverhalen. Op de Radiantdag van 25 maart jl. maakten lerarenopleiders uit het hele land kennis met het consortium in twee workshops gegeven door Hester ism consortiumpartners Sophie Verhoeven (Kempel) en Monique Leygraaf (Ipabo).

Postdoc-plaats Marjon de Boer-Bruggink (Iselinge Hogeschool) over Verbindend gezag

Marjon is begin 2022 gestart met een tweejarige HBO-postdoc onderzoeksproject rond Verbindend gezag in de onderwijspraktijk. Het onderzoek is gefinancierd door SIA en vindt plaats binnen de Academische Werkplaats op Iselinge Hogeschool. Marjon werkt met haar groep - en in samenspraak met Hester - onder andere een leidraad uit voor het Pedagogisch Gesprek over Verbindend Gezag. In pedagogisch gesprekken worden concrete ervaringen uit de dagelijkse onderwijspraktijk besproken, die te maken hebben gezag. Momenten waarop je als leraar geraakt werd, even niet wist wat je moest doen en toch moest reageren. De gevoerde gesprekken worden geanalyseerd op beoogde interactiepatronen (Pop & Goldman, 2016) (zoals: ervaringen delen, doorvragen, etc.) en niet-beoogde patronen (zoals: suggesties doen, oplossingen bieden, etc.). Ook wordt in kaart gebracht welke betekenis het Pedagogisch Gesprek over Verbindend Gezag heeft voor het bewuster pedagogisch handelen door deelnemers.

Praktijkgemeenschap rond de dood in de klas

In de praktijkgemeenschap van postdoc **Jos van den Brand** ontwikkelen studenten en docenten lesmateriaal dat gebruikt kan worden op pabo's. Met studenten wordt stilgestaan bij ervaringen met de dood, een casus besproken, een gedenkhoeke ingericht en een les ontworpen om met jeugdliteratuur de dood ter sprake te brengen in de klas. Ook wordt stilgestaan bij de pedagogische vraag of je van lijden kunt leren. Om materiaal uit te proberen gaf Jos een workshop aan studenten van de minor Passend Onderwijs en aan tweedejaarsstudenten van de Thomas More Hogeschool. Deze workshops worden goed ontvangen en keren jaarlijks terug. In april gaat Jos samen met Elizabeth Rigg en Jesse Bremmer van de Marnix-academie in Utrecht, casuïstiek uitproberen bij vierdejaarsstudenten. Zo werkt onderzoek door in het opleiden van leraren.

Onderzoekopdracht pabo jaar 4, Thomas More Hogeschool

Zoals gemeld in een eerdere editie van deze nieuwsbrief, doen vierdejaarsstudenten van Thomas More Hogeschool sinds 2020 fenomenologisch praktijkonderzoek. Een artikel over de ervaringen van studenten en docenten met deze opdracht is in voorbereiding.

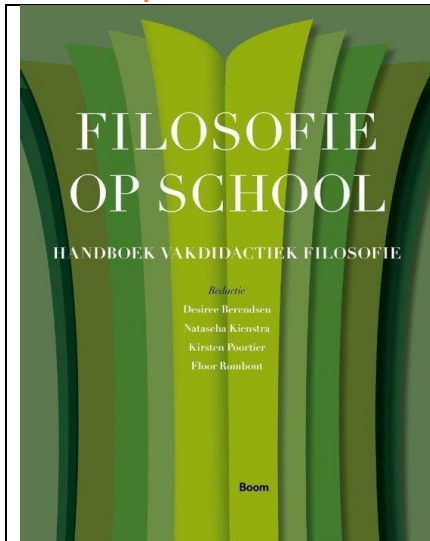
Presentatie van onderzoek op Velon Brugge

Pieter en Haitske bereidden voor het Velon-congres een workshop voor over de subtiele opbrengsten van onze fenomenologische manier van onderzoek doen. Door ziekte van Pieter reisde Haitske alleen af. Met de deelnemers besprak zij fragmenten van interviews met leraren, studenten en docenten die op Thomas More Hogeschool hebben kennisgemaakt met fenomenologisch onderzoek. De workshop werd goed ontvangen en leidde tot nieuwe contacten in het onderzoeksveld.

Like to Learn

Hester en Pieter spreken 11 mei 2022 op de [Like to Learn conferentie](#) over 'de behoeften van professionals in onderwijs en zorg'.

Filosofie op school

Op 24 september 2021 organiseerde de vereniging van filosofiedocenten in het voortgezet onderwijs, VFVO, te Utrecht een studiedag bij de presentatie van het handboek vakdidactiek filosofie voor het voortgezet onderwijs: *Filosofie op school* (Amsterdam, Boom 2021).

Hester gaf die dag een lezing over de betekenis van filosofie voor het onderwijs, in het spanningsveld tussen beheersing en ontvankelijkheid, tussen technische doelmiddelrationaliteit en affectieve resonantie. Natascha Kienstra nodigde Hester uit haar lezing te bewerken tot een artikel voor het **Algemeen Nederlands Tijdschrift voor Wijsbegeerte**. Het artikel zal verschijnen in september 2022, in een themanummer over democratie.

Didactief

Hester blogt sinds november regelmatig over ons onderzoek op [Didactief online](#).

Netwerk Verus: The home we build together

In haar oratie [Menswording in een laagvertrouwensamenleving](#) presenteerde **Gerdien Bertram-Troost** haar plannen voor de toekomst. Daarbij verwees Gerdien naar een samenwerking met andere onderzoekers in het onderwijsveld, met wie ze een kenniswerkplaats voor inclusief onderwijs wil opzetten. In dat collectief werken naast Gerdien en Hester, practor Birgit Pfeifer en auctor Hans Vogelzang samen onder de titel 'The home we build together' - een verwijzing naar [Jonathan Sachs](#). Later zullen we daar nog meer over berichten.

Netwerk kunsteducatie en pedagogiek

Hester verzorgt in april een programma op Schiermonnikoog samen met het **Kenniscentrum Kunst en Samenleving, Hanzehogeschool Groningen** van lector Kunsteducatie Evert Bisschop Boele. Ook is zij als gedelegeerde regelmatig te gast bij de **Master Kunsteducatie van Fontys Hogeschool Tilburg** om met studenten te spreken over hun praktijkonderzoek. In maart waren Marie Evens, Lien Paulissen en Eline Valkeneers - docenten van de **Master Kunsteducatie van PXL-MAD Hasselt (B)** - op bezoek om met ons van gedachten te wisselen over manieren van onderzoek doen.

Netwerk digitalisering en pedagogiek

Haitske sprak met de **Onderwijsraad** over technologie in het onderwijs en publiceerde een blog over haar ervaringen met [Snappet](#).

Samen met Remco Pijpers (strategisch adviseur Digitale Geletterdheid en Ethiek, Kennisnet), Miriam Rasch (coördinator Research Station van Willem de Kooning Academie, Rotterdam) en Mirjam van Tilburg (docentonderzoeker bij de Master Kunsteducatie van Fontys Hogeschool voor de Kunsten, Tilburg) maakt Hester deel uit van een kring die zich bezighoudt met wat digitalisering doet in het onderwijs. Wat gebeurt daar? Een urgent pedagogisch vraagstuk.

Remco Pijpers is zich in de loop der tijd steeds meer gaan bezighouden met ethische [vraagstukken rond digitalisering](#). **Mirjam van Tilburg** schrijft een proefschrift over de rol van ruimte in het onderwijs en verwondert zich over de technische opvatting van professionaliteit die is gaan domineren in coronatijd.

Miriam Rasch won de Socratesbeker 2021 (de prijs voor het meest urgente, oorspronkelijke en prikkelende Nederlandstalige filosofieboek dat in het voorgaande jaar is verschenen) met haar boek *Frictie. Ethiek in tijden van dataïsme*. In het kader van de **Maand van de Filosofie** verscheen van haar hand: *Autonomie. Een zelfhulpgids*. Haar publicaties zijn ook relevant voor het onderwijs. <http://www.letterenfonds.nl/nl/entry/2941/socratesbeker-voor-miriam-rasch>

Deze nieuwsbrief verschijnt driemaal per jaar. Kreeg je deze brief doorgestuurd van een collega en wil je je graag abonneren? Stuur dan een bericht naar h.ijsseling@thomasmorehs.nl